תולין פרק עשרים שבת

עין משפט נר מצוה

יז א מי״י פ״ח מהל׳ יי״ט הלכה כג סמג לאוין עה טושי״ע ת״ח סי׳ תקכו סעיף ח:
יח ב מי״י שם טושי״ע שם סעיף ד:
יט ג מי״י פי״ט מהל׳ שבת הלכה כ סמג לאוין סה טושי״ע ת״ח סי׳ שא סעיף לט:
כ ד מי״י שם טושי״ע שם סעיף לח ופרי״ג סעיף ח:
כא ה מי״י פי״ג מהל׳ יי״ט הלכה ח סמג לאוין עה טושי״ע ת״ח סי׳ תקי סעיף ד:
כב ו מי״י פי״ז שם הלכה ם סמג שם טושי״ע שם סי׳ תקלב סעיף ח:
כג ז מי״י פכ״ג מהל׳ שבת הלכה ג טושי״ע שם סי׳ שיד סעיף יח:
כד ח טור ת״ח סימן שלט:
כה ט מי״י פי״ח מהל׳ יי״ט הלכה יד ופכ״ה הלכה ח סמג שם טושי״ע ת״ח סי׳ שיט סעיף ט:
כו י מי״י פ״ח שם יפ״ג מהלכות יי״ט הלכה ח סמג שם טושי״ע שם סעיף טו:
כז כ ל מ ב מי״י פי״ח מהל׳ שבת הלכה יד ופכ״ה הלכה ח סמג שם טושי״ע שם סעיף י ויא:
כח ס ע מי״י פכ״ג שם הלכה לג טושי״ע שם סעיף יב:
כט פ מי״י שם סמג שם טושי״ע ת״ח סי׳ שטו סעיף יג:
ל צ טושי״ע שם סימן שיט סעיף יג:
לא ק טושי״ע שם סעיף יד:

מוסף רש״י

מת ביו״ט ראשון כו׳. מת כמשמע לקבור, אם יי״ט ראשון הוא כו׳ ביצה ו׳. מה שאין כן בביצה. לענין כילה לא הקלו ביו״ט שני כו״כ לבשמים לשל גויים, דאלו כי״ה עולמה כמה אפשריה כמה (שם) דקדוקים אחת היא ולא הקלו ביו״ט שני של כי״ה אלא לענין מת בלבד (שם כב:). ונותנין ביצה במסננת של חרדל. יתמצה בתוכו לייטות מרחיקו (לעיל מא:) להוך המשמרת. שמסנין בה שמרים (לעיל קט:).

רבינו חננאל

כולן לאיסור. הלא שאינן בני תורה. מהא שמעינן שאפילו דברים המותרים כגון אילו וכדומה להן המסורין לעם הארץ, אין אדם רשאי להזהרות להן להיותר אלא יחמיר עליהן לאיסור. וזה שאבר מתעסק אדם בכילה וכוסכיא ויוצא בה לרה״ר. פי׳ כוסכיא חוטשן ומשיחות שעליה, הלכה היא, דקא מקשינן עלה מדרב הונא (דאמר) היוצא בטלית שאינה מצויצת בהילכתה כגון שהלה עציצת בגי׳ כנפי הטלית והנית הרבעית, אותן חוטי הציצית כיון שאינה מצויצת בד׳ כנפות שלה, אינה חשובה עציצת הצעה, וכחוטין דעלמא הן חשובין, יהיוצא בה חייב חטאת. ופרקינן עציצת לגבי טלית חשיבי ולא בטלי שלכ הארס רוצה בקיומן כי בדעתו שיהלה הרבעית ולבשנה, אבל כוסכיא לגבי כילה אינו צריך להן ובטלי [וכן נמי עציצות שלנו שיש להן ד׳ עציצות אפי׳ אי חשבת להו אינן מצויצות כהלכתן בטלו לגבי טליתן]. והא דאמר רבה בר בר חנה מעיים אדם על המשמרת ביו״ט ולתולות בה רמונים ותולה בה שמרים. אליבא דרבנן שאסורין לתלות ולשמר לכתחילה, ואע״פ שהיא איסורא הוא דתלה לה רמונים כרב אשי. ואע״ג דאמרינן בי״ש מהא דתנא התם בשכר במועד לא מוכחא מילתא, הכא במשמרת מוכחא מילתא דלשמר הוא חולה, ואם תלה בה רמונים אין, ואי לא לא. והא דאמרו ליה לרב אשי על רב הונא בר חיין, ואמרי לה בר חלון, דהוה שקיל ברא דתומא ומנח בבריזא דדנא, פי׳ שהיה נוטל ראש שום ונותני בנקב של חבית שיוצא מכנו היין, ולא היה מסתפק מאותה חבית אלא מחבית שבאוצר, והיה מערים ומחתם הנקב בראש השום, דהיה אומר להצניע ראש השום שם עדיף. ועוד היה הולך ושם כמעבדא דר׳. אמר להו רב אשי הערמה דרבנן היא, הערמה לכתחילה ה״מ לא עבדי. ונותנין המים על השמרים בשביל שיצלו. אמר זעירי נותן אדם יין צלול ומים צלולין לתוך המשמרת בשבת ואינו

מסורת הש״ס

ח) כילה י׳. כב. כג) מנחות ל׳. ע״ש. ג) מדרש יב:. ד) [נראי הערוך וקיפיסה]. ה) לעיל קלב.. ו) סס קט.. ז) [נראי הערוך רבא]. ח) [עי׳ תוס׳ כילה לב: ד״ה מלמטה למעלה]. ט) נראי הערוך בערך מת מ׳ לא נהנה אינם נמחת אמיתת אמיתת דכיונתא. י) [לעיל קלז.]. יא) [לעיל קלא.]. יב) כלן ים ערבוב דברים ע״י חברון נקודות המכדלות ול״ל מדי פלוגי. שיטו צלולין לוחב: אם היין. מפני הקמחים וכו׳. ועי׳ פירש״י לסרי״ם. יג) [וע״ש תוס׳ כילה ו. ד״ה והלולה]. יד) [ועיין לקמן קמ:].

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ לא תשיבי ומעלי אמר (רבה) תו״מ וכ״ה ס״ח ר׳ אבין: (ב) שם לא נהנה מיכלן אינים (כ״יתפ) תו״מ וכ״ה ס״ח צבאתא: (ג) שם ממנה (נמת בצבאתא ל״ל ר׳ אחא): (ד) רש״י ד״ה אלא יגמיס וכו׳ מקרקעיתו של כלי: (ה) ר״ה ולולות וכו׳ לא תשיבי שסודרי ומשיל לבכר היה: כדאמרי׳ בקמחים וכו׳. ועי׳ פירש״י לסרי״ם. ו) [וע״ש תוס׳ כילה ו. ד״ה והלולה]. ז) [ועיין לקמן קמ:].

הגהות הש״ס

בתני׳ יבבנין את הין בתרי״ן. עי״ל קלא ע״ב תוד״ה אלא מעכשיו״ל: תוס׳ ד״ה תלא בו׳ ושל יינים מאים. עי״ל יט ע״ב תוד״ה הני כרכי.

הגהות הגר״א

[א] בבשנה ומסננין את היין. נ״ב נלל המ״ם נגמ׳ וקאמר בסודרין לאסוקי משמרת לתמי׳ ומשמרת ונמנת דיינו פוכר כן פסק הרמב״ם אבל הטור כתב דב״ם מ״משמרת דמיתר וקאמר עודר המים בו תסר משמ״ב בחשמרת מ״ם נגמרת ומס כי׳ הרבב״ם פיכם דקאמר (ובמ״ם דכיו בפ״ח פי׳ שיט) [ב] רש״י ד״ה ומנח בבריזא דדנא כי׳ הייין יאלא כי׳. נ״ב הייין דיוקא יאלא ויעמ״ם דכיון פ״ח פ״ם שיד:

לעזי רש״י

ברשיי״ר [ברבייר״ן]. לערבב. ייבי״ש. עיכוב. פרישרי״ן. שפת. רוב. בבריי״ש. טיפות נוזלות.

רבינו חננאל (המשך)

חרשש אבל עכורין לא. ואם בין הביתות הוא, שעדיין היין תוסס ואינו צלול, עודר אדם חבית יינה ושמריה בשבת ואינו חרשש ואפילו אליבא דרבנן, וליבא דפליג בהא, ומסננין את היין בסודרין. אמר רב שימי בר חייא ובלבד שלא יעשה גומא. פי׳ שלא יעשוך קצות הסודר למעלה וישאר כמו גומא באמצעיתו. ובקפיפה מצרית. ואמרינן משמיה דרב שלא יגביה מקרקעיתו של כלי שבת, שכן מצינו באהלי טומאה טפח, וכל מקום שיש בו חלל טפח כאהל חשוב, ואין עושין אהלי עראי לכתחילה בשבת. פראנקא. פי׳ כסוי בפי הקנקן

מתני׳

יום טוב שני יתעסקו בו ישראל. ובכילה (ד׳ ו.) מסקינן כתר הך מילתא אמר רבינא התירה לחיכא מבני מישען ולא יתעסקו בו ישראל פן יצוו עליהם מבני לעשות מלאכה ביו״ט כיון שראוין שעושין בשביל מת ומעשה היה והוליכו מת חוץ לתחום ביו״ט והלכו אחריו בסוסים להתעסק במת וכעס ר״ת אף על ההולכים ברגל אלא סוסים ואמר רבי דטעמו משום דמסיק רבינא התירה לחיכא מבני ולדיקן אע״ג דליכא למיחש יש לאסור כיון דמסיק הכי גם יש לירא פן יצוו הבריס להתעסק במלאכתן ולכתוב מה שהם רוצים ושלח להם ר״ת בני בשכר אינם בני תורה בני מליאון (1) (לותה העיר) בני תורה(2):

ציצית חשיבי ולא בטלי. שאינם מבוטלין לפי שמסוגים הם בעניני שדעתו ליתן בטלית לילית רביעית כך פי׳ ר״ת: הא לא חשיבי ובטלי על זה סמך רבי להניח באבנטו לרועות התלויות בו ויש שקושרים בהם בתי שוקים דבטלי דלא חשיבי מולי הא׳: **מאי** שנא מהא דתניא בו׳. פי׳ [וס״ל כרבי יוסי בר׳ יהודה דאמר מערמינן] לעיל בפ׳ כל כתבי (דף קיז:):

(3)**תלא** דבישרא בו׳. לא כפירוש הקיומטרם דפי׳ בשר מלוח שתלו ליבשו דהל״ל הא בפרק מפנין דמה שייך הכא ועוד למה מזכיר תלא ועוד מוכח לעיל בפרק מפנין (דף קכח.) דדג מלוח נמי חזי לאומלא ועוד דהכא בטלטול מיירי ואמרינן לעיל דרב במוקלה לטלטל סבר לה כר״ש ונראה כפי׳ הערוך דמשום תלא נקטיה ובלא בשר אלא תלא דבשרא לא ממאים ושרי לטלטולי (4) ושל דגים מאים והוי מוקלה מחמת מיאוס והשתא אתי שפיר באיסור דתלא כעין כיסא דיקא ור׳ פי׳ לנו דלתלא דבשרא רגיל להיות בו מורס כלי אבל של דגים לא ולא משום מוקלה מחמת מיאוס דלא מיירי שמעתין במוקלה מחמת מיאוס. מ״ר: אבל

ולא ידענא אי מלפניה אי מלאחריה ואתו לקמיה דרבי יוחנן ואמר להו יתעסקו ביה עממין (5)ואמר רבא (6)מת בי״ט ראשון יתעסקו בו עממין (7)ביום טוב שני יתעסקו בו ישראל ואפילו ביו״ט שני של ראש השנה מה שאין כן בבציה לפי שאינן בני תורה: א״ר אבין בר רב הונא אמר רב חמא בר גוריא (8)מתעטף אדם בכילה ובכסכסיה ויוצא לרה״ר בשבת ואינו חושש מ״ש מדרב הונא (9)דאמר רב הונא אמר רב (10)היוצא בטלית שאינה מצויצת כהילכתה בשבת חייב חטאת ציצית לגבי טלית חשיבי ולא בטלי הני לא חשיבי ובטלי אמר (11) רבה בר רב הונא (12)המערים אדם על המשמרת ביו״ט לתלות בה רמונים ותולה בה שמרים אמר רב אשי והוא דתלה בה רמונים מאי שנא מהא דתניא (13)מטילין שכר במועד לצורך המועד שלא לצורך המועד אסור אחד שכר תמרים ואחד שכר שעורים אע״פ שיש להן ישן מערים ושותה מן החדש התם לא מוכחא מילתא הכא מוכחא מילתא אמרו ליה רבנן לרב אשי חזי מר האי צורבא מרבנן ורב הונא ב״ר חיון שמיה ואמרי לה רב הונא בר׳ חלון שמיה (14)דשקל ברא דתומא ומנח בבריזא דדנא ואמר לאצנועיה קמיכוינא ואזיל (15)נאים במברא ועבר לחך גיסא וסייר פירי ואמר אנא למינם קמיכוינא אמר להו הערמה קאמרת הערמה בדרבנן היא וצורבא מרבנן לא אתי למיעבד לכתחילה: **מתני׳** (16)נותנין מים ע״ג השמרים בשביל שיצולו (17)ומסננין את היין (א) בסודרין (18)ובכפיפה מצרית (19)ונותנין ביצה במסננת של חרדל ועושין אנומלין בשבת ר׳ יהודה אומר בשבת בכום ביו״ט בלגין ובמועד בחבית רבי צדוק אומר הכל לפי האורחין: **גמ׳** (20)אמר זעירי (21)נותן אדם יין צלול ומים צלולין לתוך המשמרת בשבת ואינו חושש אבל עכורין לא מיתיבי רבן שמעון בן גמליאל אומר טורד אדם חבית של יין יינה ושמריה ונותן לתוך המשמרת בשבת ואינו חושש תרגמה זעירי (22)בין הגיתות שנו: (23)מסננין את היין בסודרין: אמר רב שימי בר חייא (24)ובלבד שלא יעשה גומא: (25)ובכפיפה מצרית: אמר רב חייא בר אשי אמר רב (26)ובלבד שלא יגביה מקרקעיתו של כלי טפח אמר (27)רב (28)האי (29)פרונקא אפלגיה דכובא שרי אבוליה כובא אסור אמר רב פפא (30)לא ניהדק אינש (31) (32)ציניתא בפומיה דכוזני דחביתא משום דמיחזי כמשמרת דבי רב פפא (33)שאפו שיכרא ממנא למנא (34) אמר ליה רב אחא מדיפתי לרבינא האיכא (35)ניצוצות ניצוצות לבי רב פפא לא חשיבי: ונותנין ביצה במסננת: תני יעקב קרחה לפי

לכתחילה להדיח בלא הערמה לעבור שם לפני הכל: **מתני׳** נותנין מים. בשבת ע״ג שמרים המתוים במשמרת מבעוד יום: **כדי שיצולו.** שיהו צלולין לזוב (1) את היין מפני הקמחים שקורים יינ״ש: **בסודרין וכפיפה מצרית.** הבשויה מלורי דקל: **כפיפה.** סל: **ונותנין ביצה במסננת.** שהחרדל נתון בה להסתנן וקולטת את הפסולת ולף הביצה החלמון שלה טוף ומסתנן עמו והוה ליה לחרדל למלאה והחלמון שהוא קשור נשאר למעלה. ורבינו הלוי פירש טיעונה של ביצה לתוך תבשיל היא ולא לתוך חרדל ובמסננת של חרדל הוא דשרי משום שיעור **ויורד לתוך הקערה** שהוא כלי שני ומתלגן התבשיל: **אינומלין.** פירש״ן: **לגין.** גדול מכוס וקטן מחבית: **גמ׳ עורר.** מערבב: **כין הגתות שנו.** שכל היינות עכורין ושותין אותן בשמריהם הלכך אין כאן מיקון דבגלוי בכי משמתי: **פרונקא.** מן הסודר בפי הכלי כי עובדא דחוב. אי נמי אתי לידי סחיטה: **שלא יגביה.** הכפיפה מקרקעית (2) כלי המתמון טפח כמדת אהל: **פרונקא.** בגד ששוטחין על גיגית יין לכסותה: **אפלגא דכובא שרי.** אלא אוהלא הוי: **לא ניהדק אינש לייתיה בפומא דכוזני דחביתא.** כלי חרס קטן שמערין בו יין מתבית לא יתן בפיו קטין וקסמים בחזקה לפי שאין לך מסננת גדולה מזו: **שפו שיכרא.** כל היכא דתני לשון שפוי בגמרא הוא והפסולת נשאר בשולי הכלי: **ואפיכא גילוגות.** קטנות הגיסופות בתחרוגה מתוך הפסולת שקורין בגרי״ש והנהו מוכמן דבורר הוא: **גילוגות כי רב פפא לא חשיבי.** (3) שחנוני מגיל שכר היה כדאמרינן בנבא מציעא (דף פה:) וכפסחים (דף קיג.) הלכך אינו מקפיד לגילוגות כל כך וכשמגיע לגילוגות משליך הן ופסולתן לחוץ ותחילת שפייתן (4) מן הפסולת מיכר דלאו בורר הוא: לפי

ויש בו נקבים קטנים קטנים לסנן בו היין כאשר ציקוהי בקנקן. אם יהיה זה הביסיר בתצי פי הכלי אינו מסנן. אם היא בבל הפה של כלי הרי הוא כמסננת ונראה כמשמרת היין במשמרת. ר״א פרונקא, מטלית של בגד שעשאו לכסוי כובא. כדאמרינן בתחילת במה טומנין וכ״ש בפרונקא דכר. ואומר ציד בע״ז פרק אין מעמידין בדמה בפונדיקאות, פש ליה חמרא בכובד עיירתא בפרונקא. פי׳ נשאר לו יין בכלי. קשר פי הכלי בסמרטוט. **לא ניהדק צבתא** בפומא דכוזא משום דמיחזי כמשמרת. פי׳ צבתא בפומא דכוזא מוך חדש וכדומה לו. והוא מלשון מצאן צבתים אי כדוכות. ר״א לוף של רקל וכדומה לו. ונותנין ביצה במסננת של חרדל. תני יעקב קרחה

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com